

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет
Кафедра туризму

СИЛАБУС
Вибіркової навчальної дисципліни

ВВ2.04. Круїзний туризм

(назва дисципліни, шифр за навчальним планом)

освітньої програми «Міжнародний туризм»

(назва)

галузі знань 24 «Сфера послуг»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 242 «Туризм»

(код і назва спеціальності)

освітнього рівня магістр

(бакалавр/магістр)

II рік, 3 семестр

(рік вивчення дисципліни за навчальним планом, семестр)

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів - 3		<i>Методи навчання:</i> лекції та практичні заняття, індивідуальна робота в аудиторіях, за допомогою технологій дистанційного навчання Moodle, Google Meet, самостійна робота.
Загальна кількість годин - 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Лекції:		
7	8	
Семінарські (практичні) заняття:		<i>Форми поточного контролю:</i> модульна контрольна робота (МКР), графічно-розрахункові роботи, вирішення завдань та доповіді
7	4	
Лабораторні заняття:		
-		
Самостійна робота:		
76	78	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		<i>Форма підсумкового контролю:</i> залік
14/76	12/78	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 11		
Мова навчання – українська		

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Круїзний туризм»: теоретико-прикладні аспекти розвитку та організації круїзного туризму.

Міждисциплінарні зв'язки: «Географія туризму», «Організація транспортних послуг», «Системи гостинності в туризмі», «Туристське країнознавство», «Історія розвитку туризму», «Географія туризму», «Туроперейтинг», «Логістика в сфері гостинності».

Мета і завдання навчальної дисципліни. *Метою є:* розуміння студентами місця і ролі круїзного туризму в сфері туризму, а також формування у майбутніх фахівців системи знань про принципи, засоби, форми, види та механізм організації послуг круїзного туризму, а також знань щодо особливостей розвитку такого спеціалізованого туризму в світі та Україні. *Основними завданнями є:* отримання теоретичних та практичних знань щодо розробки круїзного туристичного продукту; ознайомлення з принципами організації круїзних послуг; формування навичок роботи з нормативно-директивними документами в сфері круїзного туризму; ознайомлення з ідеями кліматично-дружніх подорожей як інноваційного інструменту розвитку круїзного туризму.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	Знати: - теоретико-методологічні засади круїзного туризму; - технологію та методи організації круїзного обслуговування; Вміти: - виокремлювати видову структуру круїзного туризму; - застосовувати інструменти туроперейтингу до організації круїзного туризму.	Готовність використовувати сучасні досягнення науки та інноваційні підходи у науково-дослідних роботах у сфері круїзного туризму. Прагнення до постійно саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації та майстерності, здатність поширювати свій інтелектуальний потенціал.
2	Знати: - географію круїзних маршрутів світу; - географію круїзних маршрутів в Україні Вміти: - виконувати сегментації круїзних маршрутів світу для розробки круїзних туристичних продуктів регіонального (міждержавного) рівня;	Здатність оцінювати кон'юнктуру туристичного ринку, інтерпретувати результати дослідження та прогнозувати напрями розвитку суб'єкта підприємницької діяльності в сфері рекреації і туризму

- виконувати сегментації круїзних маршрутів світу для розробки круїзних туристичних продуктів національного та локального рівня.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна(вечірня) форма навчання				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
<i>Змістовий модуль I. Теоретичні аспекти організації круїзного туризму</i>											
1.1	Тема 1. Зародження концепції круїзних подорожей та історичний розвиток туризму	2	1	1		9	2	1	2		10
1.2	Тема 2. Сутність та особливості круїзного туризму в структурі водного туризму	2	1	1		9	1	1			9
1.3	Тема 3. Круїзний туроперейтинг	1	0,5	0,5		10	2	1			10
1.4	Тема 4. Нормативно-правова база регулювання круїзного туризму	1	0,5	0,5		10	1	1			10
	Разом за змістовий модуль 1	6	3	3		38	6	4	2		39
<i>Змістовий модуль II. Прикладні аспекти організації круїзного туризму</i>											
2.1	Тема 5. Характеристика ринку круїзних послуг	2	1	1		9	1	1			9
2.2	Тема 6. Організація круїзного обслуговування	2	1	1		9	2	1			10
2.3	Тема 7. Географія круїзних маршрутів	2	1	1		10	1	1	1		10
2.4	Тема 8. Особливості розробки круїзних туристичних продуктів	2	1	1		10	2	1	1		10
	Разом за змістовий розділ 2	8	4	4		38	6	4	2		39
	Разом:	14	7	7		76	12	8	4		78

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Змістовий модуль I. Теоретичні аспекти організації круїзного туризму

Тема.1. Зародження концепції круїзних подорожей та історичний розвиток туризму

Поняття мореплавства та основні періоди розвитку. Географія мореплавних маршрутів. Прообраз туризму в мандрівках давнини та подорожі водними об'єктами. Торгові маршрути. Великі географічні відкриття. Початок організованого туризму та круїзний туризм. Науково-технічний прогрес початку 20 століття та водні подорожі. Розвиток масового туризму та формування технології круїзного обслуговування. Сучасні уявлення про круїзні подорожі.

Тема 2. Сутність та особливості круїзного туризму в структурі водного туризму.

Місце круїзного туризму в структурі водного туризму. Сутність круїзу. Видова структура круїзного туризму: морські та річкові круїзи. Круїзний маршрут. Видова структура маршрутів та організація послуг круїзного туризму. Теоретичні аспекти логістики круїзних маршрутів. Безпека та ризики круїзного туризму. Організація транспортних послуг. Класифікація круїзних суден. Різновиди кают.

Тема 3. Круїзний туроперейтинг.

Круїз як самостійний туристичний продукт. Круїзні оператори та профіль їх діяльності.

Технологія фрахтування пасажирського судна і агентування круїзів. Стратегії ціноутворення круїзних операторів. Позиціонування морських та річкових круїзних турів і категорії круїзів в туроперейтингу. Круїзна інфраструктура. Джерела інформації про морські круїзи. Система визначення категорій круїзних лайнерів. Бальна оцінка і система «зірок». Виділені сегменти круїзних лайнерів. Правило «вівсянки».

Тема 4. Нормативно-правова база регулювання круїзного туризму.

Міжнародні правові документи, що регламентують відносини у сфері водних перевезень, відносяться Афінська «Конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу», Лондонська «Конвенція про охорону людського життя на морі» та Брюссельська «Конвенція про уніфікацію деяких правил перевезення морем пасажирів та їх багажу». Спеціалізовані міждержавні угоди. «Кодекс торговельного мореплавства України». Договірні відносини між учасниками туристичного процесу.

Змістовий модуль II. Прикладні аспекти організації круїзного туризму

Тема 5. Характеристика ринку круїзних послуг.

Механізм функціонування ринку морських та річкових круїзів. Характеристика попиту та пропозиції на світовому та національному ринку круїзних послуг. Сегментація ринку круїзних послуг. Світові круїзні оператори та специфічні риси їх діяльності. Збільшення розмірів круїзних кораблів. Повернення вантажних суден для круїзних цілей. Збільшення капіталовкладень в розвиток портової інфраструктури. Горизонтальна консолідація і глобалізація. Тематичні круїзи. «Кліматично-дружні програми» круїзних компаній.

Тема 6. Організація круїзного обслуговування.

Класове обслуговування кают. Персонал круїзного лайнера та управління основними процесами. Характеристика послуг, що пропонуються туристам на борту круїзних лайнерів. Круїзні подорожі для людей з обмеженими фізичними можливостями. Круїзні формальності. Медичне обслуговування. Правила дрес-коду в круїзах. Торгівля на круїзному лайнері. Розпорядок дня круїзного пасажирів. Круїзна індустрія розваг. Спортивно-оздоровчі послуги і СПАцентри. Берегове обслуговування.

Тема 7. Географія круїзних маршрутів.

Карибський басейн. Середземноморський басейн. Круїзи Скандинавії. Круїзи навколо Європи. Круїзи Балтійський морем. Круїзи Північної Америки. Круїзні маршрути Індійського океану вздовж Південно-Східної Азії. Круїзи Океанії та Австралії. Круїзи Тихого океану. Льодові круїзи.

Тема 8. Особливості розробки круїзних туристичних продуктів.

Аналіз потреб потенційного сегменту споживачів. Проект круїзного маршруту та підбір круїзного сегменту маршруту. Партнерська співпраця в процесі розробки та затвердження круїзного проекту. Тур, турпакет та туристичний продукт круїзного туризму. Алгоритм підбору організаторів індустрії розваг круїзного лайнеру. Правила ділового листування при бронюванні та купівлі морських круїзів. Додатковий туристський сервіс при продажу морських круїзів. Особливості страхування при продажу морських круїзів. Організація візової підтримки. Організація бронювання авіаквитків, готелів, трансферів, екскурсій та інших туристичних послуг.

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
<i>Змістовий модуль I. Теоретичні аспекти організації круїзного туризму</i>			
1.1	Тема 1. Зародження концепції круїзних подорожей та історичний розвиток туризму	Вплив сучасних інноваційних процесів на розвиток круїзних подорожей	МКР
1.2	Тема 2. Сутність та особливості круїзного туризму в структурі водного туризму	Річкові та морські круїзи: спільне та відмінне	МКР

1.3	Тема 3. Круїзний туроперейтинг	Мережа круїзної інфраструктури	МКР
1.4	Тема 4. Нормативно-правова база регулювання круїзного туризму	Міжнародні угоди зі зменшення вуглецевого впливу на навколишнє середовище та круїзи	МКР
<i>Змістовий модуль II. Прикладні аспекти організації круїзного туризму</i>			
2.1	Тема 5. Характеристика ринку круїзних послуг	Діяльність світового круїзного оператора (на вибір)	МКР
2.2	Тема 6. Організація круїзного обслуговування	Класове обслуговування круїзного туризму	МКР
2.3	Тема 7. Географія круїзних маршрутів	Спеціалізовані круїзні маршрути: льодові круїзи.	МКР
2.4	Тема 8. Особливості розробки круїзних туристичних продуктів	Організація бронювання супутніх послуг як частина проектування круїзного турпродукту	МКР

VI. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю та критерії оцінювання знань студентів (розподіл балів за кожен вид навчальної роботи студентів протягом семестру)*

1. Доповідь – 15 балів протягом одного практичного заняття
2. Графічно-розрахункова робота – 10 балів
3. МКР – 15 балів
4. Завдання - 15

Поточний контроль								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	
15	15	10	10	10	10	15	15	100

Критерії оцінювання кожного завдання відповідно до підсумкової оцінки з дисципліни:

Сума балів	Оцінка ECTS	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
90–100	A	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення рекомендованих навчальних і наукових першоджерел, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, логічно мислить і будує відповідь, демонструє високий рівень засвоєння практичних умінь та навичок.
80–89	B	Студент засвоїв теоретичний матеріал і добре знає зміст навчальної дисципліни, основні положення рекомендованих навчальних і наукових першоджерел, логічно мислить і будує відповідь, демонструє вміння і навички використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань, але допускається неточностей і помилок.
70–79	C	Студент опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, логічно мислить і будує відповідь, демонструє вміння і навички використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань, але відповідає недостатньо аргументовано, логічно і послідовно
65–69	D	Студент має посередні знання навчального матеріалу, слабо орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, порушує логіку і послідовність відповіді, допускається суттєвих неточностей і помилок, слабо застосовує теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
60–65	E	Студент має посередні знання навчального матеріалу, погано орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, відповідає непереконливо, допускається суттєвих неточностей і помилок, плутає

		поняття, погано вміє застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
35–59	FX	Студент не опанував навчальним матеріалом дисципліни, майже не орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, відповідає непереконливо, припускається суттєвих неточностей і помилок, не вміє застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.
00–34	F	Студент не знає значну частину навчального матеріалу і має фрагментарні знання теоретичного матеріалу, не орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, не має практичних вмінь і навичок розв'язання практичних завдань

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю та критерії оцінювання знань студентів*

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі *заліку*. Підсумкова оцінка за опанування курсу визначається як сума результатів поточного оцінювання (заліку). Поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів. Студент одержує допуск до складання заліку, якщо за результатами поточного контролю він набрав 35 і більше балів. Якщо студент протягом семестру набрав від 0 до 34 балів, він має можливість пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті і перескласти підсумковий контроль на загальних підставах.

Накопичення балів протягом семестру (підсумковий рейтинговий бал)

№ з/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Сума балів
1	Доповідь	15	3	45
2	Графічно-розрахункова робота	10	1	10
3	МКР	30	1	30
4	Завдання	15	1	15
Підсумковий поточний бал (залік)				100
Підсумковий рейтинговий бал (залік)				100

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основні

1. Годя І. Розвиток річкового круїзного туризму в Україні: минуле і сьогодення / І. Годя // Східноєвропейський історичний вісник. – 2016. – Вип. 1. – С. 86-91.
2. Захаріна А. Г. Визначення сутності та особливостей круїзного туризму / А. Г. Захаріна // Держава та регіони. Серія «Економіка і підприємство». – 2013. – № 3. – С. 39-43.
3. Зацепіна Н. О. Історія виникнення та сучасний стан круїзного туризму в світі / Н. О. Зацепіна // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2012. – Вип. XXXIV. – С. 232-234.
4. Мельник І.Л. Інноваційні зміни на ринку круїзно(го туризму // Бізнес Інформ. — 2014. — № 12. — С. 313—319.
5. Мельник І. Круїзний туризм в Україні: тенденції та перспективи розвитку / І. Мельник, І. Антоненко // Економіст. – 2016. – № 3. – С. 3-8. 45.
6. Самойлов Ю. Круїзний туризм: перспективи для України / Ю. Самойлов // Український туризм. – 2019. – № 2. – С. 14-21.
7. Корнілова В.В. Сучасні тенденції розвитку круїзного ринку світу / Корнілова В.В., Корнілова Н.В. // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 5. – С. 20–25.

Допоміжні

1. Нестерова К.С. Державна регуляторна політика сприяння розвитку морського туризму в Україні : дис. к.е.н. : 08.00.03 — економіка та управління національним господарством / НАН України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. — Одеса, 2016. — 193 с.
2. Фастовець О. О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навчальний посібник. - К.: Вид-во. Інститут туризму ФПУ, 2009. – с.233
3. Ostah, V.M. (2009), "Popular regions of cruise tourism", *Vokrug sveta*, vol. 19, pp. 15—19.

Інформаційні ресурси

1. Афіньська конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу 1974 року. Приєднання від 15.07.1994 р., підстава – 115/94-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_094#Text
2. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР: [Електронний ресурс]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Конвенція про відкрите море. Набрання чинності від 30.09.1962 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_180#Text
4. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 р. (СОЛАС-74) (SOLAS). Редакція від 12.12.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_251#Text
5. Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.10.2009 № 1307: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text>
6. Cruise Line International Organization [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.cruising.org/>
7. Cruise Market:[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repositioncruises.com/cruisemarket>
8. Cruise market trends: How to sail through the disruptive landscape? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hospitalityinsights.ehl.edu/disruptive-cruise-market-trends>
9. Tourism Risk Management. An Authoritative Guide to Managing Crises in Tourism. URL: http://www.sustainabletourisonline.com/awms/Upload/HOMEPAGE/AICST_Risk_management.pdf

VIII. Інформація про викладача (ів)

Викладачі	Лекційні заняття	Практичні (семінарські, лабораторні)
Прізвище, ім'я, по батькові	Долгова Катерина Сергіївна	Долгова Катерина Сергіївна
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/%D0%94%D0%9E%D0%9B%D0%93%D0%9E%D0%92%D0%90-%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0.pdf	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/%D0%94%D0%9E%D0%9B%D0%93%D0%9E%D0%92%D0%90-%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D1%97%D0%B2%D0%BD%D0%B0.pdf
Електронна адреса	kate.dolhova2021@gmail.com	kate.dolhova2021@gmail.com
Контактний телефон	+380631185636	+380631185636
Інформація про консультації (день, місце, час)	Консультації з навчальної дисципліни можуть проводитися в день проведення лекцій і лабораторних занять, за попередньою домовленістю або у визначений день (згідно з графіком консультацій складеним на кафедрі).	

IX. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни

(політика навчальної дисципліни)

9.1. Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо):

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання (групові та індивідуальні тощо); опрацювати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Виконання практичних та індивідуальних завдань повинно відповідати вимогам, що висувуються до вирішення відповідного завдання та свідчити про його самостійність. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми як на лекційному, так і лабораторному заняттях. Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Це можливо зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений на кафедрі туризму, так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ Google Meet.

9.2. Вимоги до академічної доброчесності студентів:

Дотримання правил посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень,

відомостей; дотримання вимог про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову (творчу) діяльність.

